

Aldebrői Települési Értéktár

Sor-szám	Nemzeti érték megnevezése	Nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolás	Nemzeti érték fellelhetőségének helye	Nemzeti érték rövid bemutatása	Felvétel ideje Önk. határozat száma
1.	Gazdaház épülete	épített környezet	Aldebrő, Vörösmarty u. 1.	A Gazdaház 1929-ben épült, barokk stílusú ház. Itt kerültek kiállításra az összegyűjtött helytörténeti és néprajzi anyagok. A Gazdaházban kapott helyet a Rácz Pál hagyatékát őrző emlékszoba.	
2.	Aldebrői lakóépületek	épített környezet	Aldebrő	Aldebrőn a sváb típusú hosszúházas építkezés volt a gyakorlat. 1890 után a Tarnaszentmárián bányászott követ és téglát használtak az építkezéshez. A házak két osztatúak, tetőszerkezetük nád, szalma, zsindely. A házak oromzatát vakolatdíszek, szellőzőnyílások tagolták. Jellegetességük volt a fa oszlopos tornác és a díszesen faragott bejárati ajtókeret. Egy ilyen díszesen faragott ajtókeretet az egri Dobó István Vármúzeum őriz.	
3.	Bortrezor	épített környezet	Aldebrő, Vörösmarty u. 1.	A Gazdaház udvarán lévő pincében lett kialakítva a Bortrezor. A helyi borászok és bortermelők helyezik el itt nemes nedűiket, amelyeket a pincemester jelenlétében lehet megtekinteni és megkóstolni.	
4.	Római Katolikus Templom	épített környezet	Aldebrő	A Szentlélek Eljövetele római katolikus templom 1760-ban épült, 1762. évben Eszterházy Károly szentelte fel. A fazsindelyes tetőt - 1828-ban leégett - 1927. évben a Károlyi család eternitre cserélte. A barokk stílusú főoltárt 1870-ben festették, ebben az évben készült el a templom orgonája Kobza Ágoston műhelyében.	
5.	Népház	épített környezet	Aldebrő, Árpád út 1.	A Népház 1929-1930-ban épült. A község lakosságának összefogásával Ridzig Péter kőműves mester építette. Tarnaszentmáriai fejtett követ és égetett téglát használtak az építéshez. Az épület magán viseli az aldebrői hagyományos népi építészet jellegetességeit. Itt	

				rendezték meg ünnepi alkalmakkor a bálakat, a színjátszó kör itt tartotta előadásait, mozi működött és a községi rendezvények helyszíne volt. Teljes körű felújítása 2005-ben volt.	
6.	Néprajzi gyűjtemény	kulturális örökség	Aldebrő, Vörösmarty u. 1.	A Gazdaházban találhatóak az összegyűjtött néprajzi anyagok: korabeli sváb bútorok, konyhai berendezések, eszközök. Itt kerültek kiállításra a régi mezőgazdasági munka-, állattartási eszközök, dohánytermesztés-szőlőtermesztés és borkészítés munkaeszközei, a kendertermesztés és feldolgozás tárgyi emlékei.	
7.	Honfoglalás kori leletek (Aldebrő, Mocsáros)	Kulturális örökség	Aldebrő, Gazdaház	A honfoglaló magyarság korából származó sírokat tártak fel az Aldebrői Mocsárosban, ahol ötvös emlékek, ezüstből készült lemezes korongok, az akkori magyarság öltözete, a nők viselete, ékszereik maradtak ránk. Ezek olyan jelentőséggel bíró leletek, hogy állandó kiállítási helyszíne van az Egri vármúzeumban. A leletek egy kis része a Gazdaházban megtekinthető.	
8.	Történelmi Emlékpark	Kulturális örökség	Aldebrő, Vörösmarty u. 2.	A falu központjában elhelyezkedő parkban kaptak helyet az Aldebrő történetét és a magyar történelem sorsfordító pillanatait megörökítő faragott táblaképek. Ennek a Történelmi Emlékparknak a létrehozása egyedülálló Magyarországon.	
9.	Csipkevarró Hagyományőrző Egyesület	Kulturális örökség	Aldebrő	A csodálatos kézimunkák: velencei csipke, karácsonyi és húsvéti díszek, lakás díszítéséhez kiegészítőkből több alkalommal volt már kiállítás, amely igen nagy sikert aratott. Megörökíti a régi hagyományokat és fiatalokat megismerteti a régi idők kézimunkáival.	
10.	Feszület	Kulturális örökség	Aldebrő, Arany János u. 66./A	Az Arany János út végén találjuk a Jézus kereszthalálának emlékére állított feszületet, amit 1910-ben állította a Sveitzer család. A Feszület része Aldebrő vallási és egyháztörténeti emlékeinek.	

11.	Mária szobor	Kulturális örökség	Aldebrő, Árpád u. 9-11.	Az Árpád utca elején lévő kis téren, virágtenger közepén találjuk az első védelmező Szűz Mária szobrát, amely már 1909 óta óvja tekintetével a főutca békéjét. A szobor a római katolikus vallású lakosságnak keresztény hithez való hűségük megnyilvánulása.	
21.	Nepomuki Szent János	Kulturális örökség	Aldebrő, Vörösmarty u.21.	Nepomuki Szent János szobrát 1800. évben állította Joseph Bour. Több mint 200. éve tanúja, szemlélője a falu életének.	
13.	Szent Vendel szobra	Kulturális örökség	Aldebrő, Árpád út és Vörösmarty út sarka	Szent Vendel a néphagyomány és a katolikus vallás szerint a falu, a termés védelmét, a marhavész elleni védekezést és természeti csapások elleni védekezést hivatott szolgálni.	
14.	Mária Immaculata oszlop	Kulturális örökség	Aldebrő, Magyalos (külterület)	Aldebrőn a Magyalos domb lábánál áll a legrégebbi szobor, melyet a Szűzanyáról mintáztak. A szobrot még 1798-ban emelték. A barokk szobor műemléki védelem alatt áll.	
15.	Szent Antal szobor	Kulturális örökség	Aldebrő, Arany János és a Vár út közötti kis tér	Páduai Szent Antal a szegények védőszentje. Ünnepe június 13. a lilomnyílás napja, amely az ártatlanság, tisztaság virága.	
16.	Szent Donát szobor	Kulturális örökség	Aldebrő, Magyalos (külterület, szőlőhegy)	Aldebrő, Magyaloson, a szőlőhegyen található Szent Donát szobra. A néphagyomány és a katolikus vallás szerint a falu és a termés védelmét hivatott szolgálni természeti csapások ellen.	
17.	Borsche Kornélia munkássága	Kulturális örökség	Aldebrő	Borsche Kornélia amatőr rajzoló, főleg ceruzarajzokat készít, de pasztell technikával is és festéssel is foglalkozik. Folyamatosan vesz részt kiállításokon, belföldön és külföldön. 2012 évben az Egri Kulturális és Művészeti Központ különdíjjal jutalmazta alkotó tevékenységét. Több rajza illusztrációként szerepel verses antológiákban, amivel Aldebrő kulturális értékeit és hírnevét növeli.	
18.	Kovács Sándor munkássága	Kulturális örökség	Aldebrő	Kovács Sándor 1990 óta él Aldebrőn. 1977 óta foglalkozik aktívan a fafaragással. Alkotásai között a pohártól kezdve az ágy és szekrény készítésig minden szerepel, melyeket a rá jellemző módon népies ruházatba formálja.	

19.	Makett gyűjtemény	Kulturális örökség	Aldebrő (magángyűjtemény)	A maketteket Máté Károly helyi lakos készítette, aki nehéz gyermekkorra ellenére minden anyagból pl. Dióhéj, söröskupak stb. csodálatos dolgokat tudott alkotni. Nagyrész Aldebrő épületeit örökölte meg: templom, magtár, gazdaház, plébánia, vasútállomás, posta stb. A makettek között vannak olyan alkotások, amik a képzelet szüleménye pl. Képzeletbeli utazás pálmákkal stb.	
20.	'56-os emlékmű	Kulturális örökség	Községi Emlékpark	Az 1956-os forradalmat és szabadságharcot, valamint a kapcsolódó történelmi eseményeket felidéző, a hősöknek és az áldozatoknak méltó emléket állító faragott emlékmű.	
21.	Tóth József borászati és oltványtermesztési eljárások	Agrár és élelmiszergazdaság	Aldebrő, Arany János u.	Tóth József, mint egyéni vállalkozó 1988-ban hozta létre családi vállalkozását. A borászat korábban csak Aldebrőn működött, majd Kompolton a műemlék pincét megvásárolták. Jelenleg 19 féle bort készítenek. Borai országsszerte elismertek, számos kitüntetést kaptak, amivel Aldebrő hírnevét öregbítik. Az alapító Tóth József időközben 2016. évben elhalálozott. A borászat vezetését, lánya Egyed László Jánosné, Tóth Anita vette át.	
22.	Mátrai ősjuhar	Természeti környezet	Aldebrő (külterület) Cseri őrház	A Cseri őrház közelében található 5 középkorú fa. Ehhez hasonló juharfa a földtörténeti miocén korban, mintegy 15-20 millió évvel ezelőtt élt. Innen kapta a nevét az "ősjuhar" elnevezést.	
23.	Japán akác	Természeti környezet	Aldebrő, Árpád út 1.	15 m magas, széles, gömbölyded koronájú fa. A Népház építésével egy időben ültették, a község egyik fő látványosságának is tekinthető.	
24.	Horgász-tavak és környéke	Természeti környezet	Aldebrő, Sport út	A Horgász-tavak környezete, a vízparti élővilága, a természet csendje és a gyönyörű kilátás miatt a pihenni és horgászni vágyók egész évben látogathatják. Rendszeresen horgászversenyek kerülnek megrendezésre.	
25.	Rácz Pál öröksége	Agrár-és élelmiszergazdaság	Aldebrő, Vörösmarty u. 2.	A Debrői hárslevelű szőlőfajtát Rácz Pál neves szőlész és borász szakember telepítette erre a vidékre. Neki köszönhető, hogy ez a szőlőfajta fennmaradt és az ebből készült bor bekerült a világ borainak élvonalába.	

26.	Debrői Hárslevelű bor	Agrár- és élelmiszergazdaság	Aldebrő	A Debrői Hárslevelű bor hírneve a hárslevelű szőlőfajta megmentője, Rácz Pál borász és pincemester nevéhez fűződik. Neki köszönhető, hogy a híres Debrői Hárslevelű bort ma már az egész világon ismerik, így ezzel is öregbíti Aldebrő hírnevét.	
27.	Fojtott	Agrár- és élelmiszergazdaság	Aldebrő	Aldebrő egyik legrégebbi és napjainkban is gyakran készített étele. Nagy rendezvények esküvők, búcsúk elmaradhatatlan fogása.	
28.	Sült derelye	Agrár és élelmiszergazdaság	Aldebrő	Aldebrő életében fontos szerepet kaptak a hagyományőrző ételek megőrzés. A rég múlt időkben a sült derelye gyakori fogás volt lakodalmak, családi ünnepek alkalmával. Napjainkban már nem csak ünnepnapokon, hanem a hétközben is sütik ezt az Aldebrőre jellemző finomságot, minden korosztály öröme.	
29.	Krickrafl	Agrár és élelmiszergazdaság	Aldebrő	A krickrafl is a hagyományőrző ételeink egyike. A régmúltidők gyakran készített fánkféle süteménye. Gyakran sütötték, lakodalmak, családi ünnepek alkalmából. Napjainkban hétköznapiakon is gyakran sütött igen finom sütemény fajta. Ez a különleges fánkféle minden korosztály kedvence.	
30.	Öregfalusi temető	Épített örökség	Aldebrő	A község történeti szempontjából jelentős személyiségek nyughelyét őrzi a temető. A német feliratú sírkövek őrzik a német betelepítés nyomait, emlékeztetnek őseinkre.	